СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 144. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 23. червня, 1926. VOL. XXXIV. No. 144. Jersey City, N. J., Wednesday, June 23. 1926. THREE CENTS

ПАПСЬКИЙ ЛЄҐАТ ЗАПЕВНЯЄ ПОЛЯКІВ ПРО ГОРЯЧУ ЛЮБОВ ПАПИ ДО ПОЛЬЩІ

ШИКАГО, Илиной, 21. червня. — Другий день Міжинародного Евхаристичного Конґресу почався урочистим полевим богослуженнєм, яке відправив папський леґат кардинал Бонзано на так званім Жовнірськім Поли. В богослуженню взяло участь до 300,000 душ. Тут архиепископ Керлі виголосив проповідь про вагу молитви, в якій старався доказувати, що молитва є найкращим ліком на людські нещастя.

БОНЗАНО ВІДВІДУЄ НАЦІОНАЛЬНІ ҐРУПИ.

Опісля Конґрес розділився на національні ґрупи, з котрих кожда радила осібно від другої. Кардинал Бонзано, папський леґат і предсідатель Конґресу, відвідав у бігу дня збори італійської, німецької, польської й французької ґрупи, виголошуючи всюди промови.

В своїй промові до Італійців, леґат підчеркнув національну гордість Італійців з того, що осередок католицької церкви є в Римі, італійській столиці.

БОНЗАНО В ПОЛЯКІВ.

Замітна теж була промова папського леґата Бонзана до польської ґрупи в салі 132-го реґименту. Він говорив: „Я приношу вам запевнення від Папи, що польський народ і всі, що походять з польського народа, є дорогі й близькі йому. В дійсности, по Італійцях, його власних земляках, Поляки є тими, яких він знає найблизше і любить найгорячійше. Він бачив власними очима, як вони мучилися в своїм прадіднім краю. Його серце все з Поляками."

Він далі підчеркнув завзятий католицизм Поляків. Польща задвна відома була зі своєї вірности римському папі, і зі сеї вірности вона певно остане відома й на далі. Леґат закликав Поляків, щоби вони вчили свої діти держатися далі так щиро католицької віри, як її держалися їх предки.

ДЕПОРТАЦІЯ ЮҐОСЛАВЯН.

НЮ ЙОРК, 21. червня. — На кількох кораблях приїхало з Европи 156 Юґославян, які заявили іміґраційним урядникам, що вони є делеґатами на Евхаристичний Конґрес. Уряд, розпічавши над ними слідство, допустив до Злучених Держав всего 20, а решту задержав, 6 з них казав відразу депортувати.

ЗНОВА ПОБІДА „МОКРОГО" КАНДИДАТА.

СТ. ПОЛ, Минесота, 21. червня. — В правиборах кандидатів на опорожнене місце в конґресі републиканську номінацію добув собі Мелвин Мас, котрий заявляється за обмеженнєм закона Волстеда.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОТИ ДАЛЬШОГО ЗМЕНЧЕННЯ ПОДАТКІВ.

ВАШИНҐТОН, 21. червня. — Підчас своєї промови перед Бизнесовою Орґанізацією президент Кулидж говорив про доспіхи уряду за послідних 5 літ, за яких уряд установляв з гори свій буджет.

Президент показував на великі ощадности в уряді, але заявив, що дальшого обниження податків ледво чи можна сподіватися, бо при нинішній високі податків уряд легко може мати недобори в 1928. році.

ЩЕ ПЕНСИЛВЕНІЙСЬКІ ВИБОРЧІ ОБМАНСТВА.

ВАШИНҐТОН, 21. червня. — Джан Фишер, републиканський кандидат на губернатора Пенсилвенії, заявив нині перед сенатовим комітетом, що розсліджує вибори в сьому стейті, що ані він ані Пепер, кандидат на сенатора, не знав про те, які великі суми видавали на їх вибори їх прихильники.

РОЗБІЖНІ РЕЛІҐІЇ ЗА СПІЛЬНОЮ АКЦІЄЮ.

НЮ ЙОРК, 21. червня. — На так званому конґресі Нової Думки, що почався тут учора, промовляли за деяким порозумінням межи вірами представники отсих розбіжних вір: гіндуської, жидівської, баптиської, будійської. Будійський священик говорив, що погоня за маєтком щастя людині не дає.

ПОКИНУВ СВОЮ ЦЕРКВУ И ПОСАДУ ЧЕРЕЗ СВОЇ ПОГЛЯДИ.

НЮ ЙОРК, 21. червня. — В церковних кругах велике вражінне викликало виступленнє з епископальної церкви Стуарта Лоренса, відомого модерністичного проповідника.

Лоренс займався від кількох уже літ проповідуванням модернізму, себто поглядів, що слів Біблії не можна брати дословно та що взагалі Біблії не можна вважати основою наукових поглядів. Коли епископ сеї церкви зажадав від нього відречення своїх поглядів, сей уступив з парохії та заявив, що буде на будуче жити з відчитів.

Замітно, що епископ церкви, подаючи до відома його виступленне, заявив, що Лоренс уступив з причин, які не кидають тіни на його мораль.

СТАРАЮТЬСЯ ПІДНЯТИ ЗАТОПЛЕНУ ПІДВОДНУ ЛОДКУ.

НЮ ЛОНДОН, Конетикат, 21. червня. — Праця коло добуття зпід води підводної лодки „Ес-Фифті-Вон", яка почалася які два місяці тому назад, триває далі. Нурці працюють над нею день і ніч. Їм уже було вдалося підняти лодку за містки, причеплені до переду й заду субмарини, але сі містки опісля знова схопилися.

ДЕСЯТЬЛІТНІ РОКОВИНИ СМЕРТИ ІВАНА ФРАНКА ПРИЗНАЧЕНІ НА ПОШИРЕННЯ КУЛЬТУ ФРАНКА СЕРЕД АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

Тому в часі від 28. мая до кінця вересня повинні відбутися в кождій українській місцевости виклади, збори, концерти чи вистави, присвячені памяти Франка.

В кождій місцевости повинна бути переведена рівнож збірка на памятник Франка.

Хай не бракне між нами нікого, хто не зложив би жертви на памятник для Того, що нам а не собі добував кращу долю, що бажав для скованих волі, для нещасних долі і рівної правди для всіх.

Всі жертви на памятник Франка належить слати до:

OBYEDNANYE, P. O. Box 411, Philadelphia, Pa.

СМЕРТЬ ВІД НЕОСТОРОЖНОГО СКОКУ В ВОДУ.

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 21. червня. — Чарлз Віртел, начальник місцевого поліційного бюра випадків, скочив з причепленої при березі тратви в воду, щоби дати нурка. Він думав, що там вода глибока. Вода мала всего 3 стопи глибини, і Віртел розчерепив собі голову до твердого дна та погиб на місци.

СІРНИКИ НЕ ЗАБАВКА.

Сірників не треба держати так, щоби діти могли ними бавитися. Доказав се найкраще випадок, що стався 3. червня в домі Михайла Богача у Вінніпеґу. Підчас неприсутности родичів дома їх 5-літна донечка гралася сірниками. Сірники запалилися, а від них запалилося одіння на дитині. На крик дитини надбігла її старша сестра, та і вона не вміла вогню всгасити, ще й даремно попекла собі руки. Аж переходяча дорогою сусідка заглянула до хати і кинула на дитину свій ковт. яким придушила вогонь. Попечену дитину забрано до шпиталю, та за пять годин пізнійше вона померла.

З ЗАВИСТИ ПІДПАЛИЛА.

В селі Ворсунь на Дубенщині теща підпалила господарство свого зятя Степана Коробочки. Теща позавидувала зятеві, що був багатший від її сина і підпалила його. Потім сама призналася, бо комендант дав їй 50 золотих. Тепер роздумує про свій вчинок в дубенській тюрмі.

ЦІНА ВИЇЗДУ З СОВІТСЬКОГО РАЮ.

Дозвіл на виїзд з союза радянських республик буде коштувати після нового розпорядження 155 долярів. Виїмки будуть становити тільки робітники — пролетаріят, для яких ціна пашпорту буде знижена до 100 долярів.

ПОЛЬЩА „ЖУРИТЬСЯ" ЕМІҐРАНТАМИ.

У Вінніпеґу гостили минувшого тижня два представники польського правительства, котрих будьтоби спеціяльно для сего вислано, щоби вони розслідили тутешні іміґраційні відносини. Називалися ті польскі делеґати: Яновскі і Бренштерн-Пфанґавзен. Польські делеґати мали конференцію з місцевим іміґраційним комішенером Томасом Джелі, виїздили оглядати сусідні фарми, а відтак виїхали до Едмонтону. Як репортує „Фрі Прес", польскі представники старалися пізнати „методи розпреділювання польських, українських та рутенських фармерських робітників по фармах на преріях, а також поступ та обставини життя поселенців на їх власних фармах".

НЕЩАСНА ПОХИБКА.

Жертвою нещасливої похибки упав Михайло Смильський з Гадашвил, Ман. Він найнявся в свого сусіда Шорта до роботи при корчованню дерев. Шорт тимчасом взяв кріс і пішов на лови. Коли прийшов на те місце, де робив Смильський, видалося йому чомусь, що се медвідь ходить поміж пнями. Не богато думаючи, підніс кріс і вистрілив. Куля прошила Смильському живіт. Смильського не вдалося вже вратувати. Відставлений до шпиталю в Ст. Боніфес, він помер по 24 годинах муки. Померший мав 56 літ і в Манітобі жив допевра три роки.

ВИПИРАЮТЬ ДО РЕШТИ УКРАЇНСЬКУ МОВУ.

На днях появилося розпорядження найвищого краєвого суду на Буковині і в нім забороняється адвокатам виголошувати оборонну бесіду інншою ніж румунською мовою. За якийсь час думають, румунські бояри заборонять уживання української мови навіть у приватних зносинах.

КОНЕЦЬ СВОБІДНОГО ПРОДАВАННЯ ПИВА.

Броварники в Манітобі не шанувалися і тому втратили дуже важне право, яке давав їм лікеровий закон сеї провінції. Від коли увійшов в силу лікеровий закон, бровари мали свободу продавати пиво без урядової контролі. Все, чого вимагалося від них, то щоби продавали пиво тільки тим людям, які мають дозвіл, і щоби не продавали їм за богато. Як одначе ствердив генеральний правник провінції, Крейґ, 61.59% пива випродукованого в Манітобі продавалося — не знати кому. Бровари, зглядно їх агенти, не мали потрібних записок, щоби ними виказатися. Бровари мали 48 офісів в 12 містах і звідтам розпродували пиво. Через згадані висше надужиття правительство Манітоби відібрало в броварників право продавати пиво. Відтепер продавати пиво буде тільки урядова комісія, яка продає инші алькоголічні напої.

ВКРАДЕНИЙ НЕБІЖЧИК.

В селі Малнові, пов. Мостиська, поховали перед роком дволітного хлопця, що був втопився. В останніх днях родичі того хлопця зауважили, що гріб їх сина нарушений і його стан не подібний до первісного. Вони закликали гробаря, відкрили гріб, але не знайшли тіла сина. Хтось забрав тіло, а гріб знову загорнув. За дивним злодієм шукає поліція.

БАНДИТИ ВБИЛИ ЧОЛОВІКА В ЙОГО ДОМІ.

Дітройт, Міш. — Двох бандитів впало в ночі до хати Вілляма Нютона і коли відмовився дати їм гроші, вони застрілили його й утікли з 200 долярами, які Нютон отримав був перед кількома годинами від земельного купця. — Свідком цего морду була 80-літня мама замордованого.

ОТАМАН ОСКІЛКО ЗАБИТИЙ

ВАРШАВА, 21. червня. — Сеґодня забито в Рівнім Оскілка, бувшого отамана українських військ, що брав участь в протибольшевицьких боях по стороні Головного Отамана Петлюри.

Підозрівають, що Оскілко мав згинути з рук большевицьких.

(Смерть Оскілка лучать з смертю Петлюри. Ми знова не думаємо, що тут заходить якаєбудь звязь. Оскілко станув по стороні Польщі і видавав за польські гроші часопис „Дзвін" в Рівнім на Волини, який поширював польську орєнтацію та вносив тим широку деморалізацію між наше принднірянське громадянство на Волині. Вже від давна ходили слухи, що таємна революційна орґанізація в краю мала видати на него засуд смерти. З чиїх рук він тепер згинув, на разі не знати, але одно певне, що згинув за те, що служив інтересам Польщі).

ПОЛЬЩА ВІД ЧОРНОГО МОРЯ АЖ ДО БАЛТИКУ.

ВАРШАВА, 21. червня. — Надходять останні для польського сойму дні. Взавтра зійдеться він на послідну сесію, ухвалить буджет, а потім приступить до дискусії над надзвичайними повновластями, які має надати президентови.

Коли сойм ухвалить то, чого домагається Пілсудскі, то на думку його прихильників, ціла Европа відітхне, а Франція, Німеччина і Бельгія підуть за польським приміром.

В той спосіб стане Польща світилом і провідником для других народів так, як це було в середніх віках, коли Польща була забором демократизму і свободи.

В той спосіб відродиться і сама Польща і простягне свої границі з одної сторони до балтійського моря, а з другої до Чорного.

Україна ввійде в сильний і тісний союз з Польщею і в той спосіб буде утворена сильна протибольшевицька барієра.

Та мимо тих гарних плянів, ситуація в самім нутрі Польщі і в самім соймі невиразна.

Ніхто не знає, що з того всього вийде. Праві, які стояли проти Пілсудского, готові тепер згодитися на його домагання, а знова ліві, які видвигнули Пілсудского, противні видачі так широких повновластей.

РЕЗИҐНАЦІЯ ДВОХ ҐЕНЕРАЛІВ В ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА, 21. червня. — Президент Мосціцкі приняв резиґнацію двох польських ґенералів: Йосифа Галлера і ґр. Шептицького.

Ґенерал Галлер стояв на чолі тих військ, що були згромаджені в Познані і були противні Пілсудскому.

Ґенерал Шептицкий уступив задля поєдинку з Скшинським, якого причиною був державний переворот Пілсудского.

ЩО СТАНЕТЬСЯ З ДОБРАМИ ГОГЕНЦОЛЕРНІВ.

БЕРЛІН, 21. червня. — Коли референдум в справі конфіскати цісарських дібр перепало, треба парляментови вирішити дальшу судьбу тих дібр.

Справу хочуть вирішити компромісово. Проєкт, який може числити на більшість голосів, є такий: Приватна власність цісарських дібр є далі забезпечена. Відноситься вона одначе тільки до таких дібр, які без всякого сумніву є приватною власністю казера і його родини і до яких держава не може виказати ні сліду якихнебудь претенсій.

Кайзер має понести ті маєткові втрати, які поніс кождий інший німецький горожанин через інфляцію і воєнні заряджения.

НАСЛІДКИ РЕФЕРЕНДУМ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН, 21. червня. — Реакція хоче використати виграну і усунути з кабінету всіх соціялістичних послів.

Ситуація витворилася того рода, що дійсно соціялісти готові вийти з кабінету, а на їх місце ввійдуть націоналісти.

ПОАНКАРЕ ВІДМОВИВСЯ ВІД ПОРТФЕЛЮ МІНІСТРА ФІНАНСІВ.

ПАРИЖ, 21. червня. — Бріянд, який складає свій десятий міністерський кабінет, дізнав заводу з боку бувшого премієра і президента Поанкаре, який в останній хвилі відмовився приняти заоферовану йому Бріяндом теку міністра фінансів.

Поанкаре заявив, що не чується в силах обняти так важний в тім часі пост. Заявив одначе згоду приняти инший уряд.

Бріянд звернеться тепер мабуть до бувшого міністра фінансів Павла Думе з пропозицією обняття тої теки.

Ніхто не годен зрозуміти причини, чому відмовився Поанкаре, бо вважають його за так здібну людину, яка дасть собі раду і з фінансами. Думають, що Поанкаре бачив, що в кабінеті буде завелика опозиція проти него і тому хотів вицофатися.

ДАМАСК БОМБАРДУЮТЬ ДАЛІ.

ДАМАСК, 21. червня. — Американські кореспонденти доносять, що в святім для музулман місті Дамаску нема далі спокою. Французи бомбардують кождої ночи, а то й в день, передмістя Дамаску та городи, в яких має скриватися около два тисячі Друзів. Рівнож бомбардують і сусідні села з аеропланів. Через полеві шкла можна було з далека добачити в воздусі кусні людського тіла як жертви гранатних вистрілів.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

З ПРИВОДУ ЕВХАРИСТИЧНОГО КОНҐРЕСУ

—o—

В неділю, дня 20. червня, розпочався в Шикаґо 28. Інтернаціональний Евхаристичний Конґрес як величава католицька манІфестація св. Евхаристії. Річ ясна, що ніяка культурна людина, яких релігійних поглядів вона не булаби, не може мати нічого проти цего рода маніфестації релігійних почувань. Так здебільша ставиться до Евхаристичного Конґресу ціла Америка, яка, як відомо, в своїй більшости не є католицькою. Так повинні поставитися до цеї події і Українці, без огляду на їх релігійні ріжниці.

Наш орґан як національно-політичний часопис не мавби супроти цего основи займатися обширнійше тим Конґресом, якби не та обставина, що віднісся до нас старий край, щоби ми порушили з нагоди Евхаристичного Конґресу таку справу, яка є важною і з боку національного.

Один з українських священиків-ветеранів, що ціле своє довге життє присвячував праці народній і який мимо старости працює на тім поли дуже ревно далі, надіслав нам статтю під заголовком „Мучеництво української католицької церкви", яку саме зачинаємо друкувати.

В письмі до редакції шановний громадянин пише між иншим так:

„Від шість років ведеться у нас боротьба проти насильного і незаконного вводження целібату. Польща напирає в сій справі на Рим, а римські знова круги на наших епископів і звідси йде ціла затія. В нашій обороні писали ми богато в нашій пресі, видавали брошури і вислали до Риму цілий ряд представлень від духовенства і світських орґанізацій. А коли те все нічого не помогло і Рим мовчав, забрали голос остали в живих синодальні Отці і станули в обороні своїх ухвал на синоді. А тому, що побоювалися, щоби і їх голос не збуто мовчанкою, видали ще апель до Восточних Зєдинених Епископів і до Собратів в Америці, взиваючи їх, щоби вони постояли за нарушувані у нас права восточної церкви.

„Меморіяли синодальних Отців вже вислані в Рим і на Восток. Однак ми не знаємо точно адрес наших Собратів в Америці і тому не переслали ще їм. Маємо тут на увазі не лише духовних, але й тамошні світські орґанізації, бож наша справа є не лиш церковною, але й загально-народною. Тому гадаємо, що в обороні наших прав повинні всі станути і вислати навіть в Рим відповідні письма. Для обяснення справи залучаю Вам кілька примірників наших меморіялів і прошу Вас від імени духовенства переслати їх нашим прихильникам, які схотять за нами постояти.

„Гадаю, що наша оборона була ведена досі дуже тихо, тому її наші противники в Римі собі легковажили, а саму справу тушували. Однак коли озвуться в нашій справі ширші круги і з подальших частин світа, тоді можливо будуть з нами інакше числитися.

„Ми одначе не маємо таки великої надії, щоби й голос наших Собратів в Римі заважив, тому придумали ще один спосіб.

„В червни с. р. збирається в Шикаґо Евхаристичний Конґрес, на котрім може бути піднесена справа зєдинення восточної церкви з Римом. Колиб отже мали там вестися деклямації про велику прихильність Риму для востока, хочемо піднести образок, як та прихильність для востока у нас в практиці переводиться. Тому просимо Вас передрукувати залучену статтю, а навіть і другі матеріяли в Вашім цінним орґані та коли Ваша змога, просимо ще постаратися і о те, щоби той голос дійшов і до анґлійської преси. Певно, що наші езуїтські прислужники будуть старатися ту справу тушувати, але тоді спадає на нас ще більший обовязок про ту справу писати і кричати ще голоснійше.

„Для пояснення замічу, що я далекий від виступу проти католицької церкви. Я тільки хочу змусити римські круги, опановані сегодня Польщею, щоби шанували наші права. Ще раз підношу, що ся справа не є лиш нашою становою, але таки загально-народною. Ми боремося в першу чергу проти польських інтриґ. Вже з того згляду повинен нас поперти весь український загал, не тільки тут в краю, але й за далеким океаном."

Наша редакція дуже жалує, що це письмо та матеріяли наспіли до нас так пізно, бо доперва тоді, коли Евхаристичний Конґрес вже радить другий день. Всеж таки ми будемо старалися виконати наш громадянський обовязок, тимбільше, що становище синодальних Отців не ріжниться від нашого, яке було в своїм часі виразно сформульоване в Комунікатах „Обєднання", виданих з приводу целібату і конкордату.

МУЧЕНИЦТВО УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

(Голос живучого учасника львівського провінціяльного Синода та визначного українського католицького священика-громадянина у Львові — з нагоди евхаристичного конґресу в Шикаґо.)

—o—

В західних католицьких кругах підноситься від часу до часу на ріжних зїздах і конференціях справа зєдинення католицької Церкви з православною. Такі зїзди устроювались в послідних десятках літ в Велиграді, в маю ц. р. відбулась така нарада у Відни, тай тепер має бути ця справа піднесена на евхаристичнім конґресі в Шикаґо. Здається, у звязку з сим послідним виступом отвирається в Злучених Державах великий духовний Семинар, що мавби виховувати місіонарів для поширення унії між православними. Гадка зєдинення бодай найблищих собі церков, католицької і православної, є гарна. Але нам здається, що люди, які займаються сим ділом, не здають собі ясної справи з того. Вони не розбирають, що саме спричинило розділ найблизших собі посестер, які гори перепон і трудностий нагромадились з давен давна з одної і з другої сторони, та не беруться зовсім усувати їх, починаючи від власної римської Церкви. Вони завсіди тої дивної думки, що лихо дасться кількома зїздами і красними на них промовами вирівнати. Розуміється, як фізична хороба не усувається без поставлення точної діяґнози і уживття відповідних радикальних средств, так діється воно і в сій справі. Всі ті зїзди і говорення на них являються лиш даремним пустословієм, переливанням з пустого в порожне і не принесуть до судного дня ніякого успіху.

Щоби сю справу близше освітлити, вкажемо коротко на орґанізацію і історично-правні відносини, які втворились в обох церквах, а вже спеціяльно вкажемо на стан зєдиненої греко-української церкви і представимо, як у нас те зєдинення з римською церквою фактично переводиться.

Що до першої точки звісно, що християнство розвинулось в перших віках дуже сильно на востоці, котрий уважався матірю всіх церков, та аж опісля поширилось на ріжні західні народи. Задля відмінних прикмет восточних і західних народів розвинулись форми обрядів і установ відмінно на востоці і заході. І хоч між обома посестрами істнувала через 10 століть дружна єдність, то посідала одна і друга церква свою власну орґанізацію, незалежну одна від другої. Видимим знаменем єдности їх було лиш признавання примату римського епископа. Так отже розвивалась восточна церква своїм життям, мала власні управнення а з окрема задержала у себе первісну соборність церкви, в котрій епископи, духовенство і народ брали нероздільну участь і від тих своїх правил вона ніколи не відступить. І на сю автономічну орґанізацію грецької Церкви повинні всякі католицькі уніоністи звернути пильну увагу. Без того будуть всі заходи їх марними і сповняться тільки слова св. письма: „Надармо трудилися будівничі".

Та не однака доля судилась одній і другій посестрі. Восточна Церква, хоч як гарно розвивалась в перших віках, почала небавом упадати під ударами ісляму, тратити що найкращі краї свого життя, обмежувалась до щораз менших областей а вкінци попала майже ціла під владу невірних. На неї прийшли страшні часи а в сій грозі шукала вона нераз помочи в західній Церкві і готова була за ту поміч зректися ріжних своїх прав на користь римської Церкви. Але все те показалось надаремним і грецькій Церкві прийшлось через довгі віки оставати в тяжкім ярмі невірних і пониженню. Аж недавно почало сходити для неї сонце кращої долі і будиться в ній нове життя.

Незрівнано краща доля припала західній Церкві. Провідники її, римські папи, не маючи в Римі суперництва цісарів, зростали в щораз більшу силу, сотворили церковну державу, а дальше стали посягати по власть над всіми західними царями і народами. Звідси витворився у них непомірний деспотизм, зовсім незгідний з духом християнським, а опісля пішли тяжкі боротьби з ріжними царями і народами і розколи в самій церкві. Не будемо наводити сі нещастя подрібно, бо вони аж надто звісні з історії. Вкажемо лиш на один тяжкий наслідок того стану на заході: на відірвання многих народів від католицтва через протестантизм, котрий ледви чи коли уступить.

Однак, хоч світська власть, держава папи в нинішних часах упала і власть його ограничилась тільки на церковне поле, — однак попередний деспотизм не перевівся і полишився дальше, хочби на церковній области. Він проявляється в тім, що всі католицькі епископи є по всіх краях іменовані через папу з поминеннєм місцевого духовенства, і вірних, уважаються не його собратями, але слугами, котрі мусять в найдрібнійших церковних справах відноситись до Папи, а приїзджаючи обовязково в Рим, упадати йому до ніг і цілувати його черевик. Щобиж удержатися в тій абсолютній власти, признають папи в заключених конкордатах державним урядам важні церковні права, з кривдою для місцевих церков. Тим способом затерлася в західній церкві ідея соборности давних християнських громад, а виступив абсолютизм одиниці. Такі відносини визивають часто невдоволення в єрархіях і в місцевих церквах; але вони не в силі перемогти того режіму, що від віків над ними тяжить. Вправді придає собі Папа титул „servus servorum", але се є супроти фактичного стану хиба іронією.

Та не досить на сім. Римські папи, мріючи про зєдиненнє востока, бажалиби свою абсолютну власть понести також на восток. Деякий преюдікат того находять в давних уніях, що їх грецька церква заключувала з Римом в своїм розпучливім положенню і робила на його річ ріжні уступства. Ще більший підклад витворили собі, втискаючись заєдно зі своїм латинським обрядом в ріжні сторони востока, основуючи там для дрібних горсток латинян або позисканих уніятів латинські і зєдинені епископства, а то і патріярхати, котрі своєю улегливістю супроти Риму мали бути взором також для восточних. Розуміється, в сім напрямі малаби піти і зміна у внутрішній орґанізації зєдиненої восточної церкви, постепенна латинізація її обрядів і підданнє її установ під неограничену суверенність Риму. Сего не висловлюється вправді явно, але до того стремиться ділом, а доказом можуть послужити частки восточної церкви, що під ріжними політичними обставинами злучились досі з Римом і відтак потонули в латинськім морі.

І питаємося, чи можливе є в таких условинах зєднання восточних церков з римською? Чи можуть восточні церкви зректись своїх давних основних правил і піддатись під неограничену власть чужого суверена. **Чи можуть допустити дотичні народи, щоби їх церкви, переважна часть їх орґанізму, переходили в безоглядну залежність від чужого чинника, що поводиться часто не церковними, але політичними раціями, незгідними з інтересами тих народів. Гадаємо, що в таких условинах виключена всяка унія. Ні своєрідне життя, ні достоїнство восточних церков і народів не позволять їм на се, щоби ставали рабами чужих!** Отсю сторону повинні мати на оці всякі уніоністичні зїзди, коли хотять справді дійти до якогось успіху. **Вони повинні застановиться передовсім над реформою самої католицької церкви, а саме над обмеженнем нехристіянського деспотизму одиниці і приверненнем давної соборности.** Але чи допустить до цего Рим і найдуть в собі силу до такого діла учасники таких зїздів, виховані в раболіпнім духу і традиції? Дальше повинні віднестись з повною пошаною до всіх установ восточної церкви і до всіх її обрядів і правил, а навіть до відмінних наук на полі богословія, котрі як многі ріжнородні мнінія і в самій католицькій церкві не вадилиби церковній єдности. Одним словом: латинська католицька церква повинна — серед нинішних неприязних християнству течій — подати восточній церкві дружну руку, як рівна з рівною, нічим не доторкаючись її прав і установ. Лиш на такій основі може бути мова про зближеннє не лиш восточної, але може й других церков. Інакше вся робота буде лиш марною злудою.

Та ми обговорювали досі справу лиш з теоретичного боку. Однак пригляньмося, як переводилися римські унії з восточними в практиці. Не будемо вже доторкатися тих восточних частин, котрі через свої унії пропали в латинськім морю, що й сліду по них не остало. Але вкажемо на найбільшу зєдинену греко-українську церкву, що по словам Папи Урбана VIII. „per vos spero Orientem convertendum", мала служити вступом до зєдинення всего востока. І якже поводилася римська церква з нею від давна і як поводиться і до нині. Дивлячися на її долю, стане всім зрозуміло, чому восток мимо свого прикрого положення так завзято опирається зєдиненню з Римом.

Історія вчить, що український нарід, принявши християнство з Царгороду, почувався все одною родиною з західним католицьким світом. Навіть тоді, коли в Царгороді настав розлам з Римом, удержував він зносини з католицькими народами заходу і був все готовий до церковного зєдинення.

Але як обійшлися з ним сусідні католики? Довгий час, від X. до XIV. століття була Русь-Україна твердинею, що здержувала азійські наїзди на Европу і католицькі її народи. Та в XIV. ст. знемігся він у безнастанній боротьбі з Татарами і почав упадати. З сего скористала сусідна католицька Польща, стала займати русько-українські землі, а щоби їх стало собі покорити, вдарила передусім на греко-католицьку церкву, міркуючи, що з поваленнєм Церкви повалить також український нарід. І пішли проти української Церкви найдикші зарядження, які лиш історія знає. Відбирано насильно українські церкви, монастирі і їх майна, та віддавано польським латинникам, вирізувано громадно українських вельмож (в Перемишли р. 1449), відбирано великі обшари українських земель українським вельможам і віддавано на власність польським магнатам, а з другої сторони закріпощувано вільне досі українське селянство і віддавано польським панам в невільники; признавано ріжними королівськими і соймовими декретами всі права і привілеї лиш для ісповідників польсько-латинської Церкви а відказувано православним автохтонам, виключаючи їх від всіх вищих урядів. Всі ті драконські міри піднімались в тій цілі, щоби принудити вищі верстви українського народа до полишення своєї Церкви і до вступлення в латинський обряд. Очевидно, католицька Церква була лиш покришкою для політичної цілі: для златинщення і зпольщення нашого народа. На жаль, тодішні папи не орієнтувались в сих поганих починах, піддержували їх, а нераз благословили, називаючи в своїх булях найкращих наших християн „поганами"!

В сій страшній боротьбі, веденій між обома християнськими народами на життє і смерть, піднято з сторони греко-української Церкви гадку заключення формальної церковної унії з Римом, щоби тим способом покінчити боротьбу і завести мир між обома християнськими народами і Церквами. І дійсно заключено в р. 1596 унію з римським престолом. В ній признав і потвердив Рим греко-українській Церкви всі давні її установи та обіцяв рівні права з латинською.

(Дальше буде).

Іван Франко.

АННІ П.

**Дівчина встала рано, рано:
„Піду я в поле мамо, мамо!
Піду я в поле до роботи,
Злоту пшениченьку полоти.
Годі сидіти дома тута:
Глушить пшеницю хопта люта,
Бурян буяє рісно-рісно,
За ним пшениці тісно-тісно,
Повій плететься геть на диво,
Хилить пшениця криво-криво."**

**— „Рано ще в поле, доню, доню,
Зимнії роси в полю, в полю!
Зимнії роси, зціпнуть ноги,
Бодяччем вкриті перелоги!"**

**„Та доки-ж, мамо, ждати, ждати?
Не сходить сонце, не видати!
Зимнії роси що-ж удіють?
Та вони хопту гріють, гріють.
А пок зійти ще сонце мусить,
Хопта пшеницю здушить, здушить."**

**— „Ей, доню, доню, бач, з півночі
Чорная хмара валом точить,
Чорная хмара, буйна злива —
Що-ж зробиш в полю, нещаслива?"**

**„Я не боюся хмари, зливи!
Що мені вітер той бурхливий?
Я про ті тучі сміло-сміло
Буду робити чесне діло.
Нехай і повінь валом бухне,
Моя відвага не потухне,
Знесу я всяку злую долю,
Та не покину праці в полю.
Робити буду без упину,
І перестану — як загину!"**

Іван Франко.

СОНЕТ.

**Як те залізо з силою дивною,
Що друге залізо тягне к собі
І магнетизмом зветься, не в спокою
Зціпляється, а в ненастанній спробі,**

**А як його безділле вкриє ржою,
Під ржою й сила гине, мов у гробі, —
Оттак і серце, що, грижі стрілою
Прошиблене, само ззідаєсь в собі.**

**Лиш праця ржу зотре, що грудь ззідає,
Чуттє живе, неткнуте заховає,
Непросихальную нюру живить.**

**Лиш в праці мужа виробляєсь сила,
Лиш праця світ таким, як є, створила,
Лиш в праці варто і для праці жить.**

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Сим повідомляється, що піврічний мітинґ Тов. Української Січи, від. 170, відбудеться в пятницю, 25. червня, в гали Укр. Народного Дому, 72 Моріс стріт, о год. 7-ій вечером. На цей мітинґ кождий член обовязаний прийти, бо будуть важні справи до полагодження, а то: справоздання урядників і контрольної комісії і таке инше. Неприбувший член заплатить кару після ухвали на зборах. — Й. Вацлавський, предс.; Г. Павлик, секр. І. Моравський, кас.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від. 106, повідомляє, що звичайний мітинґ відбудесь о 1.30 год. попол., в неділю, дня 27. червня, в гали парохіяльній при Оклей і Райс ул. На порядку нарад є важні справи до полагодження. Проситься всіх членів явитися на мітинґ. Також проситься довгуючих членів прийти і вирівнати свої вкладки. — Магас Стахів, предс.; В. Гриньків секр.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. св. Володимира, від. 162, повідомляє своїх членів, що звичайний мітинґ відбудеться 27. червня, в гали церковній, о 1-ій годині попол. Проситься всіх прийти на сей мітинґ і вирівнати задавнені справи, котрі тягнуться від місяця цвітня; дальше тягнути сих справ не можна, бо можуть спричинити шкоду для Братства. На неприсутних членів буде наложена кара. — В. Баран, предс.; М. Гнатів, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Отсим повідомляєсь членів Бр. св. Василия, від. 339, що піврічний мітинґ відбудесь в неділю, 27. червня, о третій годині пополудни, під ч. 610 S. American St. Пригадуєсь довгуючим членам, щоби вирівнали свої залеглости, бо опісля щоб не нарікали на урядників відділових і не просили писати просьбу до У. Н. Союза, щоби їх не опубліковувати суспендованими. Братство не буде за жадного члена платити зі своєї каси. — І. Сорока, предс.; І. Шекмар, кас.; О. Будай, секр.

Іван Франко.

СОНЕТ.

—o—

**Незрячі голови наш вік кленуть,
В котрім, говорять, перед правом сила,
А чесній думці перетяті крила,
А правду й волю як звіря женуть.**

**Та що-ж то — право? Право, се лиш сила,
А сила — право, се закон природи.
В життю лиш сила ломить перешкоди,
До лету вгору розпускає крила.**

**А серця вашого вогонь святий,
А думка, що світи нові будує,
Та що-ж се — сила? Лиш пастук та збруя?**

**А волі вашої залізні крила,
А переконань, кривди блиск яркий,
Чи-ж се не також непропаща сила?**

DR. ARNOLD MARGOLIN.

THE JEWISH POGROMS IN THE UKRAINE.

(From an interview appearing in the „Jewish Chronicle", London, England, 1919.)

How do you reconcile the outbreak of pogroms with this favourable attitude towards the Jews?

„There is this difference between the pogroms which have unhappily taken place in the Ukraine and those which occurred under the Tsarist regime. Whereas the latter were instigated and connived at by the authorities, the Ukraine Government has steadfastly set its face against the pogroms, and it has had no part in, or responsibility for them. At the time of Petlura's coup d'etat at the end of November, 1918, I myself read, in numerous towns and villages in the Ukraine, proclamations issued by the Government strongly condemning pogroms, explaining to the people that the Jews were fellow-citizens and brothers who were helping in the evolution of the Ukrainian State, and to whom the fullest rights were due. The proclamations declared that pogroms must tend to discredit the Ukraine in the eyes of the civilized world, and those who took part in them were no friends of their country.

„Unfortunately, after the Bolshevists took Kieff, and disintegration set in among the ranks of the Ukrainian forces, the worst element of the army started pogroms. Once more the Government disavowed them, sentenced the perpetrators to death, expressed their deepest sympathy with the Jews and promised the fullest compensation to the sufferers. I must unhappily admit that the last pogroms as to which I heve information — those of February and March last — were very bad, thousands of Jews being killed. They were instigated by criminals, Black Hundreds, and Bolsheviks, who wished to discredit the Ukrainian Government. These events made a deep impression upon me, and at the end of March I tendered my resignation. I stated that I was aware that the Government were not to blame for the pogroms, but that, as a Jew, I felt that I could not retain an official position in a country where my brethren were being massacred. My resignation was not accepted, and the Government begged me to continue to give my services at last abroad and I was appointed as one of a mission of four to represent the Ukraine at the Peace Conference, my colleagues being the former Ministers, M. M. Sidorenko, Paneiko, and Shulgin. The prevalence of pogroms in the Ukraine may be partly attributed to the fact that the Ukrainians, although constituting a distinct political entity, were subject for 250 years to Russia, and have acquired, as an evil inheritance, what I may call the pogrom habit. It is at least a matter for satisfaction that there is no anti-Semitic tendency in the Ukraine Government, which differs in this respect, very notably, from that prevailing in Poland. It is to the progress of democratic ideals in the Ukraine that we must look for the elimination of the evil pogrom element."

УКРАЇНСЬКА ГОСПОДАРСЬКА АКАДЕМІЯ В ЧЕСЬКО-СЛОВАЦЬКІЙ РЕСПУБЛИЦІ

(Докінчення).

Фінансування Академії.

Українська Господарська Академія поклала в основу своєї організації широкий плян. Завдання було велике — збудувати в еміграційних умовах високу школу з трома факультетами, восьми відділами, школу суто фахову і технічну, де потрібні численні кабінети і лабораторії з висококоштовними приладдями. А помимо цілей чисто учебного характеру, ще малося задоволити пекучу потребу в утворенню центру наукової діяльности, цеб-то кабінети, лабораторії та бібліотеки мусіли бути засмотрені в такий спосіб, щоби в них могли переводитись професорським складом Академії самостійні наукові досліди, яко підвалини наукової творчости.

Академія існує фактично 3½ роки, а як ще зарахувати також перший підготовчий період — то чотири роки. Вона почала свою працю з буджетом в 70.000 корон чеських місячно. Засоби й можливости, здавалось далеко не відповідали поставленим цілям. І всеж таки оглядаючи пройдений шлях та оцінюючи зовсім тверезо те, що вже досягнуто, професура і студенство Академії можуть бадьоро дивитися на майбутнє; кожним своїм кроком Академія все певніще наближується до осягнення своїх високих завдань.

В цьому відношенню Академія чимало завдячує високим чеським урядовим чинникам, стала прихильна підтримка котрих утворила певну матеріяльну базу, на основі котрої більш результатново могла бути праця професури та студентства.

Буджет Академії, почавши від 70.000 ступнево зростав. Зпочатку він був підвищений до 100.000, потім, роком пізніще, до 150.000, далі з р. 1924 до 200.000, нарешті до 250.000 корон чеських місячно.

На протязі р. 1924-го Академія розпоряджала 2,600.000 к. ч., цеб-то пересічно на місяць кругло 218.000 к. ч.

Хоч рівень оплати професури незвичайно скромний (основний оклад професора 1.800 к. ч. на місяць, доцента 1.500, лектора 1.200), але приймаючи на увагу необхідність вобезпечити керування біля 60 катедр, всеж таки видатки на лекторський склад досягли в р. 1924 кругло 1,130.000 к. ч. Слідуючою більшою затратою явилось в томуж році учебне приладдя та бібліотека — разом 420.000 к. ч., далі господарські витрати — 390.000; адміністрація та канцелярія — біля 280.000, видавництво лекцій та екскурсії біля 80.000 к. ч.

Розуміється, що сам по собі цей розмір буджету є надзвичайно малий для утримання високої школи; при тому в період її заснования та будівлі. Дійсно майже ні разу не вдалося Академії скласти місячний свій кошторис в межах прибутків; але сувора дійсність примушувала урізувати, відкладати на пізніще до ліпших часів задоволення тих чи инших потреб; що раз відкладалась справа поповнення лекторського складу Академії: працю асистентську, лабораторську, помічну виконувала професура, по части це випало на більш здібних і відданих науці осіб з поміж студентства.

Тут як раз і виявився вплив високої ідеї національного огнища науки; в Подебрадському українському осередкові закіпіла праця і виявилось значіння самодіяльности цілого громадянства.

Професура Академії.

Рівнобіжно зі ступневим поступовим розвитком Академії збільшувався також особистий склад її професури. На початку р. 1923 персонал Академії складався з 9 професорів, 14 доцентів та 7 лекторів, разом 30 осіб. Зріст цього складу відбувався дуже повільно, бо зустрічав на свому шляху чимало перешкод, в першу чергу в обмежености фінансових ресурсів Академії, в другу — внеобхідности задовольнити потреби в персоналі в згоді з плянами навчання, що не завжди вдавалося при крайній розпорошенности української інтелігенції по країнах еміграції, нарешті в самій кількосній обмеженности українських наукових сил, що перебувають поза межами України. Оскільки не вдалося своєчасно найти відповідних кандидатів з поміж української еміграції, на відповідну дисципліну запрошувались чеські наукові сили, але переважаючу більшість професури Академії (до 95%) складають українські вчені сили.

Видавнича діяльність.

Степінь інтенсивности праці професорського персоналу Академії яскраво ілюструється кількістю надрукованих за 3½ роки існування школи наукових курсів. Книжки ці друкуються літографічним способом, за відсутністю фінансової можливости друкувати їх в справжній спосіб та в більшій кількости примірників. На цей мент надруковано 113 книжок та находяться в друку ще 20 книжок по всім майже дисциплінам, що читалися за цей час в Академії. Помимо того значна частина професури має готові або підготовляє до друку наукові праці, які лише чекають на матеріяльну можливість появлення в світ.

Ціла організаторська практична праця по виданню цих творів була переведена виключно силами студентства, які для цього закладали і в значній мірі фінансували із свого скромного буджету — „Українське Видавниче Товариство при У. Г. А."

Зовнішні умови.

Зовнішні умови, в котрих відбувається навчання, не можна назвати сприятливими. Більшість установ Академії містилися на протязі двох перших років в одному із подебрадських готелів, де бувало не раз і холодно, а майже у всіх кімнатах в осінь і зиму вогко, що відбивалося як на препаратах, книгах та пристроях, так на здоровлю персоналу та студентів. Зпочатку Академія займала один поверх мансарду в 16 кімнат, потім вона займала також ще другий поверх, разом 30 кімнат звичайного пересічного готельового розміру, але цього помешкання не вистарчало а поширитись було трудно.

Лабораторії містилися по части у вогкому підвалі того-ж готелю, почасти в кімнатах в инших помешканнях в місті.

Авдиторії числом 12 містились переважно в салях ріжних готелів, в наслідок чого в часі купелевого сезону приходилося переносити навчання кудись в инші місця, нераз зовсім мало підходячі.

Професура і студентство живуть почасти в самих Подебрадах, по части в околишних селах за пару кільометрів від осередку Академії та авдиторій, почасти в близьких містах, як Німбурк та инші.

Це в загальних рисах зовнішні умови праці Академії в перші роки її існування.

З початком третього року її умови нашої праці значно покращали, саме що до розміщення кабінетів та лабораторій. В звязку з переходом згаданого в горі готелю до лазенського товариства, останне погодилось віддати під академічні установи частину Подебрадського замку. Академія дістала 26 великих, світлих сухих кімнат, де розмістилися в значно сприятливіщих умовах більшість кабінетів та кілька авдиторій. Для центральних установ, як ректорат, канцелярія, деканати та для решти кабінетів був занятий додатково будинок одного великого готелю, що перейшов цілком в розпорядження Академії; в ліпших умовах оказались також академічні лабораторії; гарне помешкання в томуж замку найшлось для студентської кооперативної їдальні; в широких коридорах замку найшла притулок також студентська громадська читальня та бібліотека підручників.

ЗОЛОТОДАЙНА ЖИЛА.

В Новім Вельсі, в Австралії, відкрито богату копальню золота. Є то жила широка на 30 цалів. По думці знатоків, повинна вона видавати на тону 7—8 лутів золота. Золото це видно на просторі 60 стіп.

Антін Крушельницький.

НЕЗГАДАНІ ПОЕЗІЇ ФРАНКА З 1880. РОКУ

В 1880. році поет пише ще кілька любовних поезій — із яких дізнаємося про його самоту. Його мила „піде убитою дорогою, котрою день в день тисячі ідуть. Вона пониження й неволі путь пройде, як другі, до кінця самого".

А поет? — Про себе він мовить:

„Я буду жити, бо я хочу жити!
Не щадячи ні трудів ані поту,
при ділі, що наш вік берєсь вершити,
найду я свою я тихую роботу.
З орлами я не думаю дружити,
та я опрусь ґниючому болоту;
щоб через него й другим шлях мостити
на те віддам свій труд, свою охоту!"

Сей вірш характеристичний для поглядів поета на завдання і цілі своєї праці.

В циклю: **Знайомим і незнайомим** поет присвячує вірші товаришам своєї недолі Анні П(авлик) і М. Павлику посередно через Тетяну Ребенщукову.

В **Сонетах** із сього року висказує спокійним тоном свої думки про „право і силу", як два тісно сполучені чинники в управі сьогочасним суспільством, про революцію, (серед якої не згине думка, правда і добро, лиш красше, ширше розівється далі), про молодість, яка із запалом до боротьби іде в життє і там набереться всяких побоїв, про працю, яку поет ставить найвисшою ціллю життя людини. Бо:

Лиш праця ржу зотре, що грудь зїдає...:
лиш в праці мужа вироблюєсь сила,
лиш праця світ таким, як є, створила,
лиш в праці варто і для праці жить.

В збірці „З вершин і низин" надрукував поет із 1880. р. ще один уривок із поеми „Різуни" (Голод), а сюди можна теж причислити уривок із поеми „Марійка", що під ним не зазначив автор дати написання. Уривок із поеми „Різуни" вводить нас у круг думок автора пізнійшої поеми „Панські жарти".

Врешті побіч кількох сатир, у яких малює нужду мужицького життя, — Франко пише сатиричну поему **Ботокуди.**

Іван Франко.

ГРИЦЬ ТУРЧИН.

Муштруйся, рекруте-небоже,
Слізьми оружжє обливай!
Хились, корись, а тілько, брате,
Оружжя з рук не випускай!

Учись владати ним, учися
Стріляти цільно і в лице
Безстрашно смерти заглядати:
Важкого бою час іде.

Прийдесь за правду твердо стати
Хлоп-в-хлопа і плече-в-плече,
Прийдесь на ворога стріляти,
І кров рікою потече.

На віковічную неволю,
Пониженнє і гніт твердий,
На зло, що наче гадь несита
Ссе кров із людськости грудий,

Прийдесь стріляти й не одному
Життє покласти в боротьбі.
Учися-ж, рекруте, хоч прикро
Нераз приходиться тобі!

Учись, щоб був ти сильним мужем,
Як засвитає день новий!
Учись, щоб в ряд ти став готовим,
Як крик роздасться боєвий!

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ВОНСАКЕТ, Р. АЙ.

Святкуймо память нашого Великого Вчителя.

Дня 6. червня ц. р. відбулись чергові збори нашого товариства, на котрих предсідатель М. Богданович пояснив членам, що якраз того року минає 10 років, коли заснув на віки найбільший син Галицької України Іван Франко. Тому, що наше товариство носить назву І. Франка, предсідатель зарядив, що ті збори будуть присвячені памяти нашого каменяра.

По тім забрав слово бувший предс. А. Сусла і коротко але зрозуміло виказав цілу діяльність І. Франка та переповів його злиденне життя, зазначуючи як то на кожнім кроці чорні духи старались кидати йому колоди під ноги, щоби тільки не допустити його правдивої науки до бідного і поневоленого українського народу.

По скінченню промови предсідатель завізвав членів до вільної жертви на памятник Івана Франка, котрий буде поставлений у Львові. На сю ціль жертвували слідуючі товариші:

По $1.00: М. Скибінський, А. Сусла, М. Червінський, М. Богданович, М. Лотоцький, В. Липка; по 50 ц.: М. Камеронік, С. Щеньгор, И. Галовшка, П. Гарматюк, К. Фірман, І. Познанський, І. Камфонік, О. Сусла.

Разом зібрано $10.00.

По збірці вніс один з членів, щоби товариська каса також жертвувала на ту ціль 10 долярів. Всі товариші одноголосно цей внесок піддержали. Таким чином молоде і мале наше товариство спромоглося зібрати і вислати через „Обєднання" 20 долярів, які призначено на будову памятника найбільш заслуженого борця Галицької України.

По тім деякі товариші забирали слово і висловлювали думку, щоби товариство устроїло концерт в честь Івана Франка. Зрозумівши, що наше товариство не може братися саме за так поважне діло, ухвалено відкликатися в тій справі до всіх українських товариств і громадян в Вонсакет, щоби порозумітися і спільно вибрати з поміж себе комітет, котрий би постарався такий концерт устроїти.

Ми зі своєї сторони думаємо, що це буде добре, коли ми всі спільно порадимось і разом устроїмо це свято. В той спосіб покажемо нашим ворогам, що уміємо цінити і шанувати наших великих і правдиво заслужених людей, а рівнож і вороги побачуть, що коли народна справа того вимагає, потрафимо стануть всі як один спільно і солідарно.

За товариський уряд тов. ім. Івана Франка, від. 241 У. Н. Союза:

М. Богданович, предс.
М. Камфонік, касієр.
М. Лотоцький, секр. фін.
П. Гарматюк, секр. рек.

В. Будзиновський.

ЯК ПАН РАДНИК ОЖЕНИВСЯ.

ОПОВІДАННЄ.

(12)

— Яж говорю дуже ясно, — Клим поясняв, цілуючи дівчину в чоло. — Не скривай передомною нічого, бо я твій вуйко і вже всьо знаю. — Коли кажу, що не дам тебе скомпромітувати, то не дам. Се значить, що віддам тебе... дам тобі мужа. Як я кажу, що він мусить до решти випити ту солодку чашу, то се значить, що коли покушав з тобою любощів, то мусить з тобою ще й оженитися... За індультом!

— Алеж вуйку! Я нічим не скомпромітована. Ніяких любощів між мною і ним не було.

— До сего ти, очивидно, не можеш признаватися публично, бо слава дівчини, то її найбільший капітал. Але я тобі не чужий. Я твій вуйко і хочу тобі помогти. Мені вільно знати, і я вже знаю.

— Ви нічого не знаєте, бо нічого не було. Як гадаєте, що знаєте, то се неправда, се наклеп. Може то він в своїй безличности чванився коштом моєї чести?

— Знаю, що правда, від него самого. Але він не чванився. Йому вихопилося, що взяв тебе за покоївку і задалеко зайшов з тобою.

— Очивидно, що задалеко. Тепер паленію на сам спогад того, що було, Але все те було тільки тому, що я взяла його за вуйка.

— Отже бачиш. Шило вже зачинає вилазити з мішка... Ти взяла його за вуйка, він тебе за покоївку. Щож було далі? Як не хочеш сказати ясно і виразно, то скажи так, щоби я решту вгадав. Хоч гадаю, що не потребую вгадувати, бо вже знаю.

— Скажу ясно і виразно. Він мене цілував, я його цілувала, так як ось вас, Зразу в руку, потому на його жаданнє в лице.

— Тільки всего? Ви тільки цілувалися? Він тебе цілував, так як ось я, в чоло?

Вуйко поцілував дівчину в чоло. Вона спаленіла і спустила очи в низ. Не відповідала.

— Ну, кажи! Було тільки так?

— В чоло він ні раз не поцілував мене.

— Шило щораз більше визирає з мішка. Отже не в чоло цілував тебе. А що було далі?

— Пригортав мене до себе, ось як се й ви робите.

— Тільки так? Не сильнійше?

— Та троха сильнійше.

— А далі?

— Щож мало далі бути? Дав мені доляра.

— Що раз ліпше! Ти, очивидно, не приняла. Як би ти приняла, то він викручувавсь би, що то були куплені любощі; що він вже заплатив.

— Я гадала, що він вуйко. І він дав його так, що я не могла не приняти.

— То зле. Що то значить, не могла не приняти? Треба було не взяти, тай вже.

— Він не дав мені в руку.

— Не в руку? А як?

— Впхав мені за пазуху.

— За пазуху впхав! Що раз ліпше... Глубоко?

Віра не відповіла.

— Отже глубоко. — Клим відповів за неї і далі питав. — Отже він пригортав тебе сильнійше як я. І доляра дав. Що далі?.. Коли се вже знаю, можу знати й решту. Скажи, бо мені се треба знати. Мушу знати, як братися за діло. Отже була решта?

— Та яка решта?

— Або я знаю, яка? Скажи, то буду знати. Скажи, що було далі. Я знаю, що тобі соромно розказувати таке, але я твій вуйко. Ніхто не буде знати, бо я й твоїй мамі не скажу. Як хочу знати, то тільки для твого добра, щоби не пішов поговір, та щоби ти не сіла на публіку... Отже решта була?

— Була решта, але я гадала, що він мій вуйко. Я не хотіла, але він присилував мене. Як він не буде чванитися тим і як Анна не побіжить з язиком, то поговору не буде.

— Анна? Або Анна знає що?

— Вона бачила.

— Анна бачила?! Наймичка бачила ту решту? Ви обоє були такі необережні? Деж то було?

В сій хаті. Анна влізла, тай побачила.

— Погано! Треба дівці затулити пельку, але зараз. Пришли її сюди. Сама прийди, аж покличу тебе.

Віра відійшла і по хвили прийшла Анна.

— Що пан скажуть? — спитала.

— Я тобі ще не заплатив за те, що ти двигала мої валізки. Чи ти знаєш, що таке доляр?

— То такий гамерицький гріш, що за него теля купиш.

— А ти що купила би собі, як би я тобі дав доляра?

— А ви що схочете від мене, як дасте того доляра?

— Буду тебе просити, щоби ти силкувалася заробити ще більше.

— Але як заробити? Тут в тім літниску, в тій Содомі і Гоморі ріжно заробляють. І чесною роботою і гріхом.

— Я хочу, щоби ти заробила чесною роботою. Робота не тяжка. Що днини попрятати в хаті, вичистити черевики, принести води, тай тільки всего.

— Або ви даєте за таку нетяжку роботу доляра? Тільки за ту роботу?

— Тільки за таку, бо инша мені непотрібна. Доляра дам тобі зараз. Як буду вдоволений з твоєї роботи, то дістанеш більше.

Клим витягнув доляра і дав його Анні. Анна вхопила його за руку і тричі поцілувала.

— Як покажу Процеви доляра і скажу йому, що буду мати ще більше, то він зараз відстане від тої рябої за потоком...

— Чому ти кажеш, що тут Содома і Гомора? — Клим назад вернув до попередної розмови про зарібки... — Кажеш, що тут є такі, що й гріхом заробляють?

— Або ні? Бог би побив тих холерників, бо то їх діло.

— Хто кажеш? Холерники? Що таке, ті холерники?

— То такі, як ви. Такі пани, що в зимі сидять в місті, на літо ідуть в гори дармувати і викидати гроші. Вони баламутять дівчата грішми.

— Вони всі такі ті холерники?

— Не скажу, щоби всі. Є й такі, що гроший не мають, отже не баламутять.

— А той, що був тут перед мною?

— Той, то найгірший з всіх. Він, скоро лиш вліз сюди, зараз став баламутити нашу паннунцю.

— То він такий гунцвот?

— Коби то тільки гунцвот. А то махабунда!

— Почім ти зміркувала, що він ваґабунда?

— Я не зміркувала, тільки чула на власні уха і бачила на власні очи. Я підслухувала і підглядала.

— Щож ти підглянула?

— Що він махабунда, бо панну баламутить — без любови і без гроший.

— Може він хотів з нею женитися?

— Та де там! Казав, що він вуйко, отже йому всьо вільно. І паннунця так думала, що вуйкови вільно цілувати її, брати на коліна. Я паннунцю перестерігала, що то баламут, та що з того, що будьто би вільно, прийде до такого, що не вільно. Але паннунця ще нагримала на мене за те, що втиркаюся не в своє діло.

— Кажеш, що він саджав її на свої коліна? — Клим спитав, бо Віра того не сказала йому і се було для него нове.

— Саджав цілком так, як той, що мене збаламутив був, кленучися, що буде моїм газдою. Він справді був би оженився зі мною, як би не те, що зачарувала його инша. Той махабунда, що тут був, покинув панну і втік, хоч ніяка инша не зачарувала його... Бо він тільки хотів дістати дурничку.

— І ту дурничку дістав?

— Того не скажу, щоби вже дістав. Але як би пан були не приїхали і як би він через те не втік, то бувби дістав.

— Справді не дістав дурнички? Добре знаєш?

— Я не знала би, як би дістав?! Я все всьо знаю, що тут діється, що тут балакають, що думають. Знаю й те, що стара важить на вас.

— Важить на мене? Себ то на мої гроші?

— Очивидно, що на ваші гроші, бо вона бідна, ви богатир.

— Хоче обікрасти мене?

— На що їй обкрадати вас, коли ви самі дасте, як станете її ґаздою. Вона хоче спіймати вас, щоби ви з нею оженилися.

— Так ти думаєш?

— Не думаю, а знаю. Але ви не дайтеся. Зробите ліпше, як возьмете паннунцю.

— З паннунцею ожениться той пан, що цілував її і брав на коліна.

— Не вірте, пане. Він хотів мати дурничку. Як би хотів женитися, то бодай був би сказав, хто він, як пишеся. А то прийшов як махабунда, поводився як махабунда і як махабунда пішов. Щасте, що від паннунці не дістав решти.

— То справді не дістав?

— Кажу вам, що як би дістав, то я зналаби. Можете безпечно з нею женитися.

— Чи ти вже кому казала, що він баламутив її?

— Ще не було коли і не було кому. Вам першому кажу, щоби ви знали, як є і не боялися брати паннунцю. Стара скажиться, але нехай!

— А ти вмієш держати язик за зубами?

— Як хто добрий зі мною, то я добра з ним. Паннунця все була добра і ви балакаєте ласкаво. Як оженитеся, то відійду від старої і піду до вас. Очивидно, як возьмете мене.

— Я для панни за старий. Але я її вуйко і не хочу, щоби про неї пішла лиха слава. Як нікому не розкажеш, що ти чула і бачила, то добре тобі буде. Се тобі на завдаток.

Клим виймив ще одного доляра і всунув Анні в руку. Анна аж остовпіла, глянувши на того доляра. Не вірила, що се правда, не сон.

— Правда, що будеш держати язик за зубами? — Клим спитав гладячи Анну попід бороду. — І нікому не скажеш, що я тебе розпитував?

Анна відтрутила руку Клима, відскочила в зад і крикнула:

— Держіть ваші руки з далека від мене! Ви вуйко, та не мій! Мене має право гладити тільки той, що хоче стати моїм газдою, або кого я люблю. За гроші сего від мене не купиш. Як ви на те даєте мені доляри, то возьміть собі назад... Як ті пани заходять, щоби тільки дівчину збаламутити. Кождий инакше. Ви будьто би про паннну, а показуєся, що вам що инше на умі.

(Дальше буде).

ХТО НАЙДОРОЖЧЕ ЗАПЛАТИВ.

Ще не такі давні часи, а як то все забувається. І на тому забутті всякі шарлятани роблять собі інтереси. А наш народ, прибитий горем, притиснений до одного кута, зітхає до кута другого: — хай гірше, аби инше.

А дечого — ніколи не слід забувати. Бо минуле — дає науку для нас; теперішнє — буде наукою для наших прийдешніх поколінь. Горе наше, що тої науки не доцінюємо. Запорука нашого кращого майбутнього, коли та наука не йтиме в ліс.

Ось маленький малюночок: один французький соціаліст, що побував за большевиків в Москві і цікавився всім, що звязане з новим устроєм на землях бувшої Росії, подає таку статистику:

На підставі вироків чрезвичайки згинуло там: духовників 1,247; бувших офіцирів 54.000; бувших поліціянтів 70.000; інтелігентів 383.000; робітників 193.000; **селян 815.000.**

Коли візьмемо на увагу, що найбільше праці мала чрезвичайка на Україні, то з тих цифр що найменше дві третини припадає на Українців.

Сьогодня дехто переконує, що там все змінилося і ніби на краще. Нема сумніву, що там багато змінилося, як і подані цифри теж не остались тими самими; бо хоч нема чрезвичайки, то на її місце є тепер ГПУ. Безперечно, що змінилось на краще, бо жертви, криваві жертви — ніколи не пропадають марно. Але-ж, те, що змінилось, змінилось не по добрій волі володарів, а під напором боротьби за те краще. Наш народ по той бік кордону і головним чином наше селянство платило і платить і тепер дуже дорого за те краще. Тільки нам здається, що „той пан" більше дає... Тільки ми мріємо про гірше, аби инше.

Ніхто не дає нічого даром. Нігде немає добра без праці і боротьби — тяжкої, завзятої боротьби. І наше краще майбутнє не в тому, до кого належимо, чи належатимемо, а в нашій праці, боротьбі і — перемозі.

Василь Бобрів (Смутний).

Париж, Варшава Вашингтон,
Берлін, Ню Йорк:
Це наші школи.
Цих міст проклони, лихо, стон
І слабодухих зойк
Направим на Моголи.

* *

За Київ златоверхий ви,
За зтоптані лани, ниви
Не розрахуєтесь Москвою.
Собою, внуками, дітьми
Їх кровю, потом та слізми
Поплатите. Ми кличемо до бою.

1925.

ЖІНОЧИЙ ЗЇЗД.

Зібрання делегаток „Союза Українок" у Львові.

Рік річно від Всеукраїнського Жіночого Зїзду 1921. збираються весною делегатки жіночих краєвих товариств у Львові, щоби підвести підсумки, поділитися взаємно досвідами і знайти нові засоби праці посеред жіноцтва і для нього. Збори 18. квітня мали наскрізь діловий характер. 37 делегаток з краю, зацікавлені нарадами, не розлучалися цілий день, а навіть протягом спільного обіду йшла жива виміна думок, запити і поради, взагалі, завязувалися ближчі знакомства.

На цьогорічнім зїзді виразно зазначилася начеркнена пять літ тому і розпочата в часі головування п. Константини Малицької культурно-освітна жіноча праця, фаза відновлювання завмерлих жіночих товариств і основування нових. Борщів зумів майже зразково зорганізувати міщанське жіноцтво; Коломия видаванням „Жіночої Долі" стала духовим осередком всіх жіночих товариств, працюючих передусім над згуртуванням сільського жіноцтва, крім цього занялась улаштуванням господарської школи в Коршеві спільно з „Просвітою" та почала в широких розмірах організувати Покуття; Копичинці організують кооперативи, до яких часто дають почин жінки-селянки, а навіть нераз належать до проводу і розбуджують сильне заінтересування щонедільними популярними викладами; Клепарів гуртує перед усього жіночу молодь і особливу увагу звертає на фізичне виховання своїх членів, плекаючи всякого рода спорти; Станиславів спільно з „Просвітою" єднає селянок та переводить першу спробу кухарського курсу на селі з повним успіхом; Стрий веде успішно літні діточі садки. У стрийськім повіті завязується сільський жіночий пластовий гурток а з одного свідомого села вислало жіноцтво власним коштом одну жінку на державний курс повитух у Львові; Перемишль провадить вже пятий нижчий курс крою і шиття, а четвертий вищий, де подає загальні відомости з кооперації та домашнього господарства і в цей спосіб заспокоює потреби інструкторок у цілому краю. Цікавою новиною, гідною наслідування, є театральні вистави міських дітей для сільських; Дрогобич розпорядкує великою діточою і популярною бібліотекою і допомагає у веденні дешевої кухні для молоді, опікується дівчатами з польських шкіл; Тернопіль при жвавім гуртуванні сільського жіноцтва, веде молочню для бідних дітей і систему „пяток" курс для анальфабетів. Оба останні жіночі товариства дали почин до оснування в своїх містах жіночих кооператив „Труд", які з розмахом розвиваються; Сокаль і Яворів починають культурно-освітну працю на селах; одинокий повіт Рава Руська міг вказати на співпрацю сільських інтелігенток.

Як давніще, так і тепер, веде жіноцтво богато добродійної праці: збірки на Рідну Школу і на інвалідів (Рогатин і др.), ведення захоронок, (Яворів, Станиславів, Рава Руська і ин.) часто управа нерухомим майном, опіка над бідними дітьми і сиротами (Сокаль, Перемишль, Тернопіль і ин.), над служницями (Самбір, Дрогобич, Тернопіль і ин.) та опіка над могилами полеглих у визвольній боротьбі.

Збори вислухали інструкцій голови організаційної секції п. Шепарович і змінили ряд постанов правильника про спільні взаємини. Одноголосно прийняли внесок, що в місцевостях, де істнує жіноче товариство, не треба засновувати жіночих гуртків при якійнебудь установі. Ухвалили внесок п. М. Рудницької про потребу участи жіноцтва в політичних партіях, та признали як зайве і шкідливе творення осібних жіночих гуртків при партіях.

П. Струтинська подала в своїм рефераті огляд праці на освітнім полі, підчеркнула велике значіння жіночої преси, зосібна „Жіночої Долі", потребу жіночих віч, освітних відчитів для сільського передміського жіноцтва. В дискусії п. Конрадова звернула увагу на потребу зразкових рефератів, а п. Донцова на нові засоби освітної праці: курси освітні або практичні під інтелігентським проводом і спільноти праці самоосвітні з вказівками від централі. Також вказала на виріжнаючу потребу інструкторок для організаційної праці при жіночих товариствах.

З великим заінтересуванням вислухали реферату п. Завадської „Шляхами жіночого руху", в якім прелегентка вказувала на всі нові здобутки жінок у напрямі фактичної рівноправности в американських, европейських та екзотичних країнах.

Пізним вечером розійшлися учасниці зїзду з внутрішним переконанням, що їх праця бодай у майбутности принесе нові культурні цінности українському народові, так само, як колишні гасла воюючого фемінізму проклали шлях до великих змін у культурнім житті цілого людства.

Зацікавлена.

(„Діло").

НАЙМЕНШИЙ НАРІД НА СВІТІ.

(КАРАГАСИ).

„Товариство несення помочі північним народам" зорганізувало експедицію, щоби близше зазнакомитися з карагаським народом, який живе на півдні туйїзновського округа (давніша іркутська губернія).

Кореспондент агенції „ЦЕП-С-а" подає деякі дуже цікаві висліди згаданої експедиції.

Карагаси то найстарші мешканці туйїзновської землі. Є вони мабуть потомками Самоєдів, котрих витиснено на північний захід Азії, де засимілювалися в части з турецькими племенами. Вказує на те вже хочби ця обставина, що їх розговірною мовою є діялект турецької мови.

Карагаси є то нарід ледви 405 людей, разом із жінками і дітьми. Ще тому десять літ належало до Карагасів 198 господарств, з часом їх посілість дуже скорчилася, так що на цілій території замешканій Карагасами є тепер ледви 96 господарств. Карагаси займаються виключно ловами соболів і вивірок і так роблять велику конкуренцію російським кольоністам. Карагаси мандрівний нарід, а це зрештою є конечне зогляду на характер їх головного заняття. Бо вони приневолені мандрувати з місця на місце у пошукуванні соболів і вивірок. На лови йдуть Карагаси з цілим своїм майном і з родинами. А що коні не видержують тамошнього клімату, плекають Карагаси реніферів. Мають їх дуже багато.

Простір замешканий Карагасами дуже обширний. Вони кажуть, що 56.110 квадратових верст. Живуть у шатрах, побудованих із кількох жердок, літом прикритих березовою корою, зимою шкірами.

Карагаси діляться на дві групи: на східну і західну. Східна група складається з 43 господарств, західна з 53 господарств. Крім тих двох груп в околицях Єнісейського краю живе ще одна, але дуже нечисленна група.

Тому два роки зорганізували совєтські власти першу школу для Карагасів. Одначе шкільний рік у тій школі триває дуже коротко, бо лише від кінця грудня до мая; шкільна дітвора мусить помагати в господарстві. На протязі першого шкільного року ходило до школи 15 дітей, в другім році 20, а тепер школа має вже дві кляси. У відносно короткім часі навчилися карагаські діти досить добре говорити, читати й писати по російськи (чому не по карагаськи?).

Експедиція опрацювала для Карагасів новий плян ведення господарства при примінюванні нових метод і технічних засобів. Колиб удалося змінити спосіб життя Карагасів, то — думають — можна би виратувати їх перед повною загибіллю. Длятого треба би теж протидіїлати смертности дітей, бо вона між ними дуже велика. Совєтські власти визначили Карагасам полоси для ловів соболів і вивірок, а крім того роздали їм орну землю. Місцевий комітет несення помочі малим північним народам виасиґнував 60,000 рублів на уладження щпихлірів на збіжжа, щоби поборювати збіжеву крізу в тих, від осередка Росії таких далеких землях. Досить високу суму визначили також на будову шкіл та інтернатів. Кілька тисяч рублів виасиґнували на зорганізування постійної лікарської служби.

НОВИЙ СПОСІБ НИЩЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

„Хліборобська Україна" з 13. марта приносить жахливі вісти про долю українських еміґрантів, які виїхали недавно з краю до Бразилії, а тепер вертають назад до краю.

Розходиться в даним випадку о 379 Українців, яких заманили до переселення в Бразилію польські агенти Косяновські і Абрумко Конвіссер. Переселенців виголоджено по дорозі і напів мертвих висаджено в Бразилії на ті місця, де ніхто на них не був приготовлений. Польські агенти навмисне не направляють своєї жертви до Парани, де вони всетаки найшлиби були між рідними сякий-такий притулок і можність праці, а кидають їх в такі місця, де вони є безпомічні і мусять вигинути.

Бразилійська газета „O Globo" з 9. III. містить телеграму з Порто Алегре, в якій займається сею справою і пише, що там прибуло 75 трохи не мертвих від голоду родин українських еміґрантів, та що одну дитину принесено таки мертвою. Спочуваючи сим нещасливцям, шеф стації і деякі сімї занялися ними. Часопись пише далі: „Остаточно виявилося, кому єдино треба приписати вину занедбання, на яке виставлено 379 Українців, що перед кількома днями прибули до нашого стану. На щастє сеї вини не можна приписувати бразилійським властям, ні другим краєвим чинникам, а компанії „Brasilian American Polish Trade Commission" з осідком в Брукліні. Ся компанія, яку репрезентують п. п. Ibrahim L. Convisser, Arnaldo Kossianosky (Поляк) і Nelson, винувати за те, що сталося, заслугує морально і впрост на законні кари за муки, які перенесли сі бідні чужинці.

„Хліборобська Україна" додає від себе: Виходить, що злочинна польська політика наймає собі невідповідальні, кримінальні типи, які заманюють золотими обіцянками несвідомий народ до Бразилії, висилають їх туди, де ніхто на приїзд не був приготовлений, кидають їх безпомічними, щоб вони вигинули, і так Польща позбувається небажаних горожан української національности, яких не добила своїми власними тюрмами. І нічого дивного, що сих нещасних вигнанців злочинні польські агенти навіть не направляють до Парани, де вони все таки найшлиб між рідними сякий-такий притулок, бо розходиться о їх вигублення.

Те, що робить Польща, копіює і Румунія, бо на пароході, яким вертався до Бразилії редактор нашого часопису (п. Карманський), їхало приблизно 150 родин українських селян з Бесарабії, а около 20 тачкихже родин находиться в бараках в Уніон да Вікторія. **Значиться, маємо до діла з широко закроєним пляном винищення українського народу.**

„Хліборобська Україна" апелює до краєвих організацій, щоб звернули на се увагу, тим більше, що Абрумко Конвіссер заявляє Бразилійцям, що має місію переселити до Бразилії 3 міліони Українців (!!!).

МАСОВІ АРЕШТИ КОМУНІСТІВ.

Як повідомляє черновецький „Форвертс" — перепровадила румунська сіґуранца, зараже в кілька днів по виборах, масові арешти в Чернівцях і по українських селах всіх, що агітували і голосували за соціял-демократичною партією. Імена арештованих держить сіґуранца в тайні, а тільки повідомляє, що арешти перепроваджено у звязку з викриттям широко розгалуженої комуністичної організації на Буковині. Арешти мабуть мають за ціль оправдати ще більший терор румунських бояр над українським населенням на Буковині.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи до поміщення ріжні оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошенням, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенню одно слово числити 2 цт. коли таке оголошення має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до Адміністрації „Свободи" 5—6 день перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять пристосоватися і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непоміщено їм оголошення чи оголошень.

Адм. „Свободи".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.